

dr hab. Jarosław Ropęga, prof. UŁ

Łódź, dnia 27 kwietnia 2022 r.

Uniwersytet Łódzki, Wydział Zarządzania

Katedra Przedsiębiorczości i Polityki Przemysłowej

RECENZJA

**w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk o zarządzaniu i jakości**

dr. Robertowi Majkutowi

Podstawy formalne recenzji

Podstawą formalną oceny jest pismo prof. dr hab. Tomasza Czapli, Przewodniczącego Komisji UŁ do spraw stopni naukowych w dyscyplinie nauk o zarządzaniu i jakości Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego z dnia 8 marca 2022 roku, w którym zostałem powiadomiony o powołaniu mnie przez Radę Doskonałości Naukowej na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr. Roberta Majkuta

Podstawy prawne sporządzenia recenzji wyznaczają art. 218-226 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r., poz. 478,619).

Podstawą sporządzenia recenzji były dostarczone mi materiały w wersji papierowej:

- kwestionariusz osobowy,
- kopia dyplomu doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii.
- autoreferat przedstawiający opis dorobku i osiągnięć w pracy naukowo-badawczej opracowany w języku polskim,
- autoreferat przedstawiający opis dorobku i osiągnięć w pracy naukowo-badawczej opracowany w języku angielskim,
- kopie publikacji,
- 4 publikacje książkowe
- zaświadczenia
- monografia „*Przedsiębiorca wobec współczesnych uwarunkowań i czynników przedsiębiorczości*”, Wydawnictwo CeDeWu, Warszawa 2021 wskazana jako osiągnięcie naukowe.

Podstawowe dane o Kandydacie

Dr Robert Majkut jest absolwentem Uniwersytetu Wrocławskiego, Wydziału Nauk Społecznych (1996). Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii otrzymał w 2001 roku na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego, na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Urynkowanie gospodarki i formy przejawiania się aktywności ekonomicznej społeczeństwa polskiego w latach 1989-1999”.

W latach 2002-2008 Habilitant pracował jako adiunkt w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Od 2008 roku zatrudniony jest na stanowisku adiunkta w Wyższej Szkole Bankowej we Wrocławiu.

Wymogi prawne wobec osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Zgodnie z art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r., poz. 478,619), stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:
 - a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 kryteria ewaluacji jakości działalności naukowej ust. 2 pkt 2 lit. a, lub
 - b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 kryteria ewaluacji jakości działalności naukowej ust. 2 pkt 2 lit. b, lub
 - c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;
- 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Warunek 1 – posiadanie stopnia doktora

Dr Robert Majkut uzyskał stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii, nadany uchwałą Rady Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 30 listopada 2001 roku.

Podstawę stopnia naukowego stanowiła rozprawa doktorska pt. „Urynkowienie gospodarki i formy przejawiania się aktywności ekonomicznej społeczeństwa polskiego w latach 1989-1999”, przygotowana pod kierunkiem promotora prof. Dr. hab. Ludwika Skiby. Recenzentami w przewodzie doktorskim byli prof. Dr hab. Władysław Misiak oraz dr hab. Wanda Patrzalek, prof. nadzw. Uniwersytetu Wrocławskiego.

Dr Robert Majkut spełnia warunek 1

Warunek 2 - posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny

Jako osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Robert Majkut wskazał monografię pt. *Przedsiębiorca wobec współczesnych uwarunkowań i czynników przedsiębiorczości*, wydaną nakładem Wydawnictwa CeDeWu w Warszawie, w 2021 roku.

Wydawnictwo to znajduje się w wykazie wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe sporządzonym przez Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2021 roku (pozycja 85).

Ocena doboru tematyki rozprawy z perspektywy rozwoju dyscypliny nauk o zarządzaniu i jakości

Temat podjęty przez dr. Roberta Majkuta jest aktualny i ważny zarówno w odniesieniu do teorii jak również z punktu widzenia praktyki gospodarczej. Jak podkreśla wielu badaczy, przedsiębiorczość jest złożonym i wielowymiarowym obszarem badawczym, który charakteryzuje interdyscyplinarność oraz multidyscyplinarność. Wraz z procesem globalizacji przedsiębiorczość stała się podstawowym wyznacznikiem wzrostu i rozwoju gospodarczego. Pomimo wielu badań prowadzonych w zakresie uwarunkowań i czynników przedsiębiorczości, problematyka ta jest ważna w obliczu wciąż zmieniających się warunków działania oraz nieprzewidywalnego i turbulentnego otoczenia, w którym działają współczesne przedsiębiorstwa.

Ocena celu pracy i postawionych pytań badawczych

Celem pracy wskazanym przez Habilitanta była odpowiedź na pytanie badawcze sformułowane na stronie 10 wstępu: *jakie współczesne uwarunkowania i czynniki wpływają na przedsiębiorców i przedsiębiorczość oraz jakie dają one możliwości przedsiębiorcom, by mogli skuteczniej zarządzać swoimi podmiotami gospodarczymi w obecnych warunkach?*

Habilitant formułuje cele szczegółowe (utożsamione z problemami badawczymi) monografii jako poszukiwanie odpowiedzi na 7 kwestii (str. 10-11 wstępu).

1. W jaki sposób na przedsiębiorców wpływają procesy integracji gospodarek, przede wszystkim w wymiarze globalnym, i jakie są związane z tym konsekwencje dla przedsiębiorstw oraz sposób zarządzania nimi?
2. Jak na funkcjonowanie przedsiębiorców i przedsiębiorczość wpływają zmiany obserwowane na rynku pracy, zarówno w liczbie i jakości kapitału ludzkiego?
3. Jak zmiany w otoczeniu rynkowym, pojawienie się nowych kategorii konsumentów z niewystępującymi do tej pory preferencjami nabywczymi wpływają na funkcjonowanie przedsiębiorców?
4. Jak postęp w dziedzinie technologii, który sam w sobie jest nowym czynnikiem przedsiębiorczości, a także jej determinantą, oddziałuje na kwestie organizacji procesów zachodzących w przedsiębiorstwie i jego otoczeniu?
5. W dobie dynamicznie zmieniającego się otoczenia rynkowego współczesnym czynnikiem przedsiębiorczości jest innowacyjność. Zatem kolejnym celem szczegółowym opracowania jest udzielenie odpowiedzi na pytanie dotyczące poziomu innowacyjności przedsiębiorstw i jakie są sposoby zarządzania innowacjami w celu podniesienia tego poziomu?
6. Analizując strukturę przedsiębiorstw nie tylko w Polsce, ale także w innych gospodarkach i postępującą dominację w tej strukturze przedsiębiorstw mikro, małych i średnich, kolejnym celem szczegółowym monografii jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, na czym polega specyfika zarządzania podmiotami gospodarczymi z tej kategorii oraz jakie pojawiają się wyzwania stanowiące wyraz współczesnej przedsiębiorczości?
7. Nie można także zapominać, w kontekście charakterystyki współczesnych uwarunkowań i czynników oddziałujących na przedsiębiorców i przedsiębiorczość, o przemianach, które dokonują się w obszarze otoczenia instytucjonalnego, stanowiącego wsparcie dla przedsiębiorców. Kwestie przedstawione w tej monografii, poruszające zagadnienia współczesnych uwarunkowań i czynników przedsiębiorczości, są również wzięte pod uwagę, jako cel szczegółowy książki.

Zarówno cel główny, jak i cele szczegółowe pracy sformułowane są w większości jako znalezienie odpowiedzi na pytanie problemowe. Pod pojęciem celu pracy należałoby jednak rozumieć nie tylko samo rozwiązanie problemu (odpowiedź na pytanie) ale także pożądane rezultaty i efekty prowadzonych badań.

Cel nr 6 - udzielenie odpowiedzi na pytanie na czym polega specyfika zarządzania podmiotami gospodarczymi z kategorii MMŚP oraz jakie pojawiają się wyzwania stanowiące wyraz współczesnej przedsiębiorczości - Odpowiedź na pytanie dotyczące specyfiki zarządzania w MMŚP nie wymaga, w mojej ocenie, przeprowadzania badań. Problematyka zarządzania w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach jest już dobrze opisana zarówno w literaturze krajowej jak i światowej. Habilitant powinien skupić się na drugiej części pytania, dotyczącej wyzwań (w sferze zarządzania?) w kontekście współczesnych uwarunkowań przedsiębiorczości.

Cel nr 7 – nie ma tu wyraźnie określonego celu ani pytania badawczego. Nie wiadomo czy Habilitantowi chodziło o zbadanie wpływu wsparcia instytucjonalnego na funkcjonowanie przedsiębiorstw czy o rodzaj zmian zachodzących w otoczeniu instytucjonalnym.

Habilitant nie sformułował hipotez badawczych.

Pomimo, że sformułowania niektórych celów monografii (cel nr 6 i 7) są dyskusyjne, w większości odzwierciedlają treści zawarte w pracy.

Ocena przyjętych w pracy metod badawczych

Tak postawione problemy badawcze mają znaczenie zarówno teoretyczne i praktyczne. Naturalnym trybem postępowania przy tak sformułowanych problemach powinno być przeprowadzenie badań empirycznych, które pozwoliłyby wskazać najważniejsze współczesne uwarunkowania i czynniki przedsiębiorczości. Wskazuje na to sposób sformułowania pytań, zawierający słowa „jak”, „w jaki sposób”. Aby otrzymać wiarygodną odpowiedź na postawione pytania należałoby wykonać reprezentatywne badania wśród przedsiębiorców. Niestety Habilitant obrał inną drogę. Zdecydowana większość monografii (niemal 90%) to przeprowadzone przez dr. Roberta Majkuta studia literaturowe, prezentujące, często w sposób podręcznikowy – bez krytycznej dyskusji istniejącego stanu rzeczy, kolejne grupy uwarunkowań przedsiębiorczości. Badania empiryczne zaprezentowane w ostatnim rozdziale, które, według Habilitanta, stanowią cenne uzupełnienie charakterystyki, nie mogą być uznane za reprezentatywne, co podkreśla również sam Autor (str. 333). Dobór próby do badania był nieprobabilistyczny, a sama próba liczyła 56 respondentów, w tym tylko 14 przedsiębiorców oraz 42 menedżerów. Brak jest informacji o czasie przeprowadzenia badania. Jeśli chodzi o metody i techniki badawcze – Habilitant wykorzystał badanie ankietowe za pomocą techniki CAWI. W kwestionariuszu zawarte były zarówno pytania zamknięte, jak i pozostawiona przestrzeń na swobodne wypowiedzi respondentów. Niestety do pracy nie został dołączony kwestionariusz ankiety, nie ma możliwości weryfikacji jego budowy i poprawności sformułowanych pytań. Metoda badań określonych przez Habilitanta jako jakościowe nie została przedstawiona. Zatem wyciąganie wniosków z tych badań może być nieuprawnione. Pytania badawcze przedstawione w rozdziale 8 w części nie pokrywają się z problemami badawczymi postawionymi we wstępie monografii – pytanie nr 1, 3, 4.

Aspekty metodyczne postępowania badawczego oceniam negatywnie.

Ocena naukowa monografii i jej wkład w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości

Rozprawa habilitacyjna jest obszerna, liczy 382 strony, z czego 353 strony stanowi właściwy tekst. Składa się z 8 rozdziałów, uzupełnionych o wstęp, zakończenie, bibliografię, spis tabel oraz spis wykresów i rysunków. W obszernym wykazie literatury Habilitant przytacza 367 publikacji, z czego $\frac{3}{4}$ to pozycje książkowe, w przeważającej większości polskojęzyczne lub tłumaczenia z innych języków. Pozostałe $\frac{1}{4}$ publikacji to artykuły w czasopiśmie oraz opublikowane w internecie, a także raporty. Jedynie 20 pozycji w całej bibliografii to artykuły z zagranicznych czasopism. Nie świadczy to dobrze o dociekliwości Habilitanta oraz poddaje

w wątpliwość jego znajomość rzeczywistego stanu wiedzy na temat poruszany w rozprawie habilitacyjnej.

Publikacje uznawane za najnowsze, czyli opublikowane w ciągu ostatnich 5 lat, stanowią zaledwie około 10% pozycji bibliograficznych. Nie neguję wykorzystywania dobrych klasycznych źródeł, jednak taka proporcja materiałów źródłowych w rozprawie habilitacyjnej nie wskazuje na oryginalność i świeżość podnoszonej tematyki. Zwłaszcza rozpatrując to w kontekście tytułu i podjętej przez Habilitanta problematyki badawczej, dotyczącej **współczesnych** uwarunkowań i czynników przedsiębiorczości. Krytyczna analiza najnowszego dorobku badawczego prezentowanego w wiodących periodykach naukowych pozwala bowiem na wskazanie luki badawczej oraz sformułowanie oryginalnego problemu badawczego.

W rozdziale pierwszym Habilitant przedstawia definicje i typologie przedsiębiorczości oraz zaproponowany na Rysunku 1 system uwarunkowań i czynników przedsiębiorczości uwzględniający te ujmowane w dotychczasowych badaniach, jak i stanowiące konsekwencję współczesnych przemian społeczno-gospodarczych i technologicznych. Elementy tego systemu są przedmiotem rozważań w kolejnych rozdziałach pracy. Brak jest wyjaśnienia, w jaki sposób wybrano takie a nie inne współczesne uwarunkowania przedsiębiorczości. W mojej ocenie zaprezentowanie autorskiej koncepcji systemu uwarunkowań powinno być poprzedzone analizą krytyczną literatury tematu w odniesieniu do istniejących modeli i koncepcji klasyfikacji uwarunkowań przedsiębiorczości, uwzględniającą najnowsze badania na ten temat. Habilitant nie odnosi się tu do żadnych pozycji współczesnych autorów traktujących systemowo uwarunkowania funkcjonowania przedsiębiorstw¹.

W rozdziale drugim Habilitant przedstawia charakterystykę uwarunkowań przedsiębiorczości w odniesieniu do historycznych perspektywy badań nad przedsiębiorczością przez jej prekursorów. Analizę poglądów na temat przedsiębiorczości w ujęciu historycznym podsumowuje syntetycznie Tabela 2. W dalszej części rozdziału Autor analizuje strukturę przedsiębiorstw w Polsce oraz związki przedsiębiorczości z rozwojem gospodarczym.

Rozdział trzeci stanowi opis psychologicznych, kulturowych oraz społecznych uwarunkowań i czynników przedsiębiorczości. Jest on stosunkowo krótki (11 stron), a treści w nim zaprezentowane są w sposób charakterystyczny dla podręczników. Brak jest krytycznej analizy literatury, zwłaszcza w kontekście wyróżnienia konkretnych czynników poddanych badaniu w rozdziale ósmym monografii.

¹ Przykładowo przytoczyć tu można koncepcję Eclectic Theory of Entrepreneurship (Verheul i in. 2001). Analiza uwarunkowań przedsiębiorczości nie ogranicza się do ekonomii, ale opiera się również na spostrzeżeniach z psychologii i socjologii. Analizowana jest strona popytowa (demografia populacji w tym struktura wiekowa, imigranci, udział kobiet w rynku pracy, stopa bezrobocia, zasoby i zdolności jednostek oraz ich stosunek do przedsiębiorczości) oraz popytowa (pojawiające się szanse, na które wpływa globalizacja i rozwój technologii, zróżnicowanie popytu konsumentów czy też struktura przemysłowa gospodarki) przedsiębiorczości. W ostatnich latach również koncepcja ekosystemu przedsiębiorczego jest szeroko omawiana i analizowana w kontekście budowy otoczenia wspierającego innowacyjne przedsiębiorstwa (por. Spigel 2015, Stam 2015). Problematyka uwarunkowań przedsiębiorczości (ekonomicznych, społecznych, kulturowych i psychologicznych) w połączeniu ze wzrostem gospodarczym jest również przedmiotem wieloletnich badań w ramach projektu Global Entrepreneurship Monitor (por. Baćkawski i in. 2005, str. 9)

W rozdziale czwartym Habilitant podejmuje tematykę stanowiącą główny cel monografii – charakteryzuje współczesne uwarunkowania funkcjonowania przedsiębiorstw związane z globalizacją, przemianami na rynku pracy, w otoczeniu rynkowym, technologicznymi oraz organizacyjnymi. Jest to najobszerniejszy rozdział monografii. W autoreferacie (str. 5) Habilitant konkluduje, że *zmieniające się otoczenie, w którym funkcjonują przedsiębiorcy, stanowi zarówno wyzwanie, jak także daje szereg możliwości efektywnego zarządzania podmiotami gospodarczymi*. Wniosek ten jest oczywisty i wielokrotnie przytaczany w literaturze z zakresu przedsiębiorczości. W tej części pracy Habilitant szczegółowo opisuje uwarunkowania i czynniki związane ze zmianami na rynku pracy, wskazując na nowe, elastyczne formy zatrudnienia takie jak outsourcing pracowniczy, leasing pracowniczy czy offshoring. Podkreśla również znaczenie zarządzania talentami w firmie jako ważnego czynnika rozwoju przedsiębiorczości. Zmiany w otoczeniu rynkowym, na które zwraca uwagę w swojej pracy dr Robert Majkut, to konieczność intensyfikacji działań z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu a także dostosowania się do zmian w postawach konsumentów. Przemiany technologiczne w aspekcie uwarunkowań i czynników przedsiębiorczości Habilitant sprowadza w zasadzie do wykorzystania Internetu jako narzędzia oddziaływania oraz komunikacji z konsumentem. Ostatnią część rozdziału zajmuje charakterystyka takich narzędzi zarządzania jak: benchmarking, outsourcing, reengineering, lean management w kontekście funkcjonowania przedsiębiorstw w zmieniających się warunkach otoczenia. W podsumowaniu rozdziału Habilitant stwierdza, że *procesy zmian, które dotyczą przedsiębiorstw i zarządzania nimi wskazują, że najistotniejszymi uwarunkowaniami i czynnikami są te związane z kapitałem ludzkim. Ludzie stanowią najważniejszą wartość dla przedsiębiorstwa, bez której trudno jest mówić o jakichkolwiek szansach rozwoju*. Na jakiej podstawie Autor wysnuł taki wniosek? W treści rozdziału nie ma przytoczonych żadnych wyników badań wskazujących na siłę oddziaływania kapitału ludzkiego na rozwój przedsiębiorczości. Tak daleko idące wnioski nie mogą być wyciągnięte na podstawie zaprezentowanych w rozdziale opisów, co nie neguje faktu, że kapitał ludzki jest istotnym czynnikiem mającym wpływ na przedsiębiorczość w obecnych czasach, jednakże nie wynika to z rozważań przedstawionych przez Habilitanta w tej części pracy.

Rozdział piąty poświęcony jest innowacjom i innowacyjności jako współczesnemu czynnikowi przedsiębiorczości. Rozważania w podrozdziałach 5.1-5.3 są raczej podręcznikowe, niż stanowią dyskusję naukową. Autor opisuje definicję, genezę oraz typy, rodzaje i modele innowacji. Jako definicję innowacji przyjętą w rozprawie podaje (str. 172): *innowacje to wszelkie udoskonalenie funkcjonowania przedsiębiorstwa we wszystkich jego obszarach, które skutkują jego rozwojem i w takim ujęciu czynnik ten odgrywa coraz istotniejszą rolę w sytuacji dynamicznie dokonujących się zmian w otoczeniu przedsiębiorstw*.

W rozdziale szóstym Habilitant podejmuje próbę charakterystyki specyfiki zarządzania przedsiębiorstwami mikro, małymi i średnimi. Autor na wstępie odnosi się do klasyfikacji przedsiębiorstw według różnych kryteriów, w tym obowiązującej w Polsce definicji według Ustawy Prawo przedsiębiorców. Następnie dokonuje opisu zarządzania przedsiębiorstwami mikro, małymi i średnimi oraz dużymi w różnych obszarach. Pomimo uwagi na str. 217, że przedsiębiorstwa mikro są zarządzane w sposób odmienny od przedsiębiorstw małych, w

dalszej części rozdziału przedsiębiorstwa mikro i małe traktowane są łącznie, jako posiadające taką samą specyfikę zarządzania. Charakterystyka specyfiki zarządzania MMSp została sporządzona dla realizacji celu nr 6. Tak jak już było powiedziane wcześniej, problematyka ta jest już dobrze opisana zarówno w literaturze krajowej jak i światowej a Habilitant nie przytacza w tym miejscu żadnych nowych badań czy analiz, które mogłyby dopełnić obraz tego obszaru. W dalszej części rozdziału Habilitant przechodzi do zarządzania innowacjami a także opisuje kulturę organizacyjną w kontekście klimatu sprzyjającego innowacjom. Na str. 249 Autor pisze: *pomimo tych możliwych do wystąpienia w przedsiębiorstwach negatywnych zjawisk stanowiących konsekwencje działań proinnowacyjnych, należy przyjąć, że więcej jest argumentów przemawiających za tym, że innowacje są istotnym czynnikiem rozwoju przedsiębiorstwa i przedsiębiorczości w ogóle.* Nie do końca można się zgodzić z tym stwierdzeniem w kontekście mikro i małych firm. Dużo tych podmiotów działa w branżach wytwarzających tradycyjne produkty i tam innowacje nie mają aż tak dużego znaczenia dla rozwoju. Ponadto, większość mikro i małych przedsiębiorstw jest naśladowcami, wprowadza sprawdzone już przez innych rozwiązania, właśnie z uwagi na zbyt duże ryzyko związane z kosztami nieudanych innowacji. To, że większość mikrofirm nie jest innowacyjna jest normą nie tylko w Polsce. Sam Habilitant w rozdziale 5 (str. 194-195) zaznacza, że dla firm mikro i małych imitacje rynkowe mogą być wartościowymi czynnikami rozwoju. Nie rozwija jednak tego tematu w dalszej części pracy poświęconej innowacjom.

Rozdział siódmy zawiera głównie opis instytucji i programów wsparcia przedsiębiorstw oraz innowacji (podrozdział 7.1) a także charakterystykę systemów wspierania innowacyjności (podrozdział 7.2). Treści są zaprezentowane w tym rozdziale również w sposób bardzo prosty, wręcz podręcznikowy, brak tu, zapowiadanej przez Habilitanta w autoreferacie, krytycznej analizy tych zagadnień (nie licząc dwóch zdań w podsumowaniu rozdziału).

Rozdział ósmy jest prezentacją wyników badań przeprowadzonych przez Habilitanta. Uwagi co do metodologii zostały przedstawione w pierwszej części recenzji. Z uwagi na wielkość i dobór próby wyniki tych badań nie można uznać za reprezentatywne. Kolejną wątpliwość dotyczącą wnioskowania na podstawie przeprowadzonych badań stanowi struktura respondentów, zastanawiające jest, że wśród menedżerów aż 15 osób reprezentuje mikroprzedsiębiorstwa, w których, jak wskazywał sam Autor w rozdziale 6, za zarządzanie odpowiedzialny jest właściciel. Habilitant nie wykazał refleksji nad ograniczeniami i kierunkami dalszych badań. Brak jest dyskusji nad wynikami badań z perspektywy poglądów i wyników badań innych naukowców. Pewną wartość w realizację celu głównego pracy wnoszą wypowiedzi swobodne respondentów odnoszące się do najważniejszych czynników rozwoju przedsiębiorczości we współczesnych uwarunkowaniach rynkowych.

W Zakończeniu Habilitant dokonał bardzo ogólnego podsumowania przeprowadzonych rozważań w odniesieniu do celów pracy.

Chciałbym również zwrócić uwagę na występujące w monografii powtórzenia fragmentów tekstu z innych publikacji Habilitanta. W większości przypadków przyjęło to postać prostego przepisywania fragmentów z dwóch poprzednich monografii Habilitanta, bez powołania się w przypisach na owe pozycje (są to fragmenty pracy z 2014 r. pt. *Przedsiębiorczość w świetle*

uwarunkowań interdyscyplinarnych, oraz publikacji z 2017 r. pt. *Przedsiębiorczość imigrantów. Socjoekonomiczne studium zarządzania małymi przedsiębiorstwami imigrantów arabskich*). Oczywiście ma nic zdrożnego w korzystaniu z wyników wcześniejszych własnych badań czy analiz. Jednakże w powyższych przypadkach brak jest jakiegokolwiek informacji, że omawiana kwestia została przez Habilitanta wcześniej przedstawiona w innej publikacji. Nie świadczy to dobrze o rzetelności naukowej Habilitanta oraz osłabia walor oryginalności monografii.

W swojej pracy Habilitant podjął się analizy bardzo szerokiego zakresu przedmiotowego tematu, co siłą rzeczy powoduje, że nie sposób wyczerpująco przeanalizować każdej z prezentowanych treści. Niewątpliwie wartością pracy jest próba całościowego i interdyscyplinarnego spojrzenia na uwarunkowania i czynniki przedsiębiorczości.

Za negatywną oceną przedstawionej monografii przemawiają następujące kwestie:

- wątpliwość co do znajomości aktualnego stanu wiedzy i badań na temat uwarunkowań i czynników przedsiębiorczości – niewiele nowych (z ostatnich 5 lat) pozycji literaturowych, bardzo skromna ilość artykułów anglojęzycznych z wiodących czasopism,
- zaprezentowany na początku monografii schemat uwarunkowań i czynników przedsiębiorczości nie jest poparty krytyczną analizą istniejącej literatury w tym obszarze,
- zdecydowaną większość monografii stanowią rozbudowane studia literaturowe, prezentujące treści często w sposób podręcznikowy - w wielu miejscach brak krytycznego przeglądu opisywanych obszarów,
- analiza celów monografii w odniesieniu do zaprezentowanych treści pozwala na ocenę, że zrealizowane one zostały częściowo. Habilitant dokonał charakterystyki uwarunkowań przedsiębiorczości, dzieląc je na te dotychczas opisywane w literaturze oraz współczesne. Jednakże określenie ich faktycznego wpływu na funkcjonowanie przedsiębiorstw wymagałoby przeprowadzenia bardziej rozbudowanych badań, o solidnej podbudowie metodologicznej. Sama charakterystyka uwarunkowań i czynników przedsiębiorczości (bez wskazania zależności między nimi oraz siły i kierunku wpływu) rozpoznanych na gruncie literatury przedmiotu nie może być, w mojej ocenie, uznana za znaczny wkład w rozwój nauk o zarządzaniu i jakości,
- warstwa empiryczna monografii pozostawia wiele do życzenia – wnioski z badań ilościowych nie mogą zostać uogólnione z uwagi brak reprezentatywności oraz rozmiar próby, skromna ilość pytań oraz prosta prezentacja wyników, brak wyjaśnienia metody badań jakościowych – nie daje to pozytywnego obrazu warsztatu badawczego Habilitanta.

Dr Robert Majkut nie spełnia warunku 2

Warunek 3 - wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

Dorobek naukowy Habilitanta został przedstawiony w autoreferacie oraz pozostałej dokumentacji (kserokopie publikacji). Ocenę dorobku ułatwiłyby zestawienia tabelaryczne, które pomogłyby w dokonaniu syntetycznych podsumowań. Nie zostały jednak one przygotowane przez Habilitanta. Dokumentacja dotycząca spełnienia warunku 3 została sporządzona niestarannie, brakuje w niej podstawowych informacji o aktywności naukowej Habilitanta, np. wykazu publikacji, wykazu badań naukowych, w których brał udział, informacji o udziale w konferencjach naukowych.

Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitant opublikował 33 prace, w tym:

- 2 monografie,
- 2 monografie, których jest współautorem
- 9 rozdziałów w monografiach (w tym 2 jako współautor)
- 20 artykułów (w tym 8 w języku angielskim, 12 jako współautor)

Okolo połowa publikacji Habilitanta została wydana w krajowych wydawnictwach uczelnianych: Wyższej Szkoły Bankowej (7), Uniwersytetu Wrocławskiego (3), wydawnictwach innych uczelni (2) oraz zagranicznych: Narodowy Uniwersytet Górniczy w Dniepropietrowsku (3). Pozostałe publikacje (zwłaszcza dotyczy to monografii i rozdziałów w monografiach zbiorowych) wydane zostały w wydawnictwach o zasięgu ogólnopolskim. W załączonych dokumentach nie ma informacji o tzw. punktach ministerialnych ani o Impact Factor za poszczególne publikacje. Indeks H wynosi: Google Scholar = 3, Web of Science = 0, Scopus = brak danych. Wskaźniki cytowań wynoszą Google Scholar = 32, Web of Science = 0, Scopus = brak danych. W bazie Web of Science widnieje jedna publikacja Habilitanta, tj. Majkut Robert & Pluta Jacek & Rybczyński Radosław, 2016. *A Socio-Economic Portrait of Foreign Students in Poland – as Exemplified by Students from Former CIS Studying at WSB University in Wrocław*, Management, Sciendo, vol. 20(2), pages 379-414, December.

Podane wartości wskaźników świadczą o znikomym upowszechnieniu publikacji w środowisku naukowym, rozpoznawalność Habilitanta jako naukowca jest bardzo niewielka.

W materiałach dostarczonych przez dr. Roberta Majkuta brak jest informacji o udziale procentowym w artykułach, których jest współautorem (nie ma zarówno oświadczeń współautorów jak i szacunków Habilitanta). Nie jest zatem możliwe określenie wkładu merytorycznego Habilitanta do tych prac. To poważny brak formalny, który praktycznie spowoduje, że prace współautorskie nie powinny być brane pod uwagę przy ocenie dorobku.

Dorobek publikacyjny dr. Roberta Majkuta, biorąc pod uwagę rozpiętość czasową – 20 lat, nie jest dość obszerny. Niestety jego zasięg jest również bardzo mały, z uwagi na publikowanie w języku polskim oraz miejsca wydania.

Aktywność publikacyjna Habilitanta koncentruje się wokół następujących zagadnień: Przedsiębiorczość, klasyczne ujęcia teoretyczne ekonomii i socjologii, integracja teorii ekonomicznej z socjologią, zarządzanie procesami zachodzącymi w miastach.

Dr Robert Majkut w swoim autoreferacie wymienia publikacje będące efektem jego prac badawczych, jednakże nie podaje w jakich projektach badawczych brał udział, jako kierownik lub wykonawca. Analiza dostarczonych przez Habilitanta publikacji wskazuje, że przeprowadził on badania, np. wśród przedsiębiorców zrzeszonych w Zachodniej Izbie Gospodarczej zarówno na potrzeby monografii z 2014 r. jak i monografii habilitacyjnej, jak również w artykułach prezentuje wyniki badań.

Nie ma również informacji o konferencjach naukowych, w których dr Robert Majkut brał czynny udział lub był współorganizatorem.

Biorąc pod uwagę realizację aktywności naukowej na innej uczelni lub instytucji naukowej, dr Robert Majkut wskazał na współpracę z Narodowym Uniwersytetem Górniczym w Dniepropietrowsku, Ukraina, czego efektem były trzy anglojęzyczne artykuły oraz udział w konferencjach. Habilitant nie podał jednak żadnych szczegółów dotyczących tych konferencji ani jego roli.

Dr Robert Majkut nie spełnia warunku 3

Konkluzja

1. Osiągnięcie naukowe – dzieło opublikowane w całości pt. *Przedsiębiorca wobec współczesnych uwarunkowań i czynników przedsiębiorczości*, wydaną nakładem Wydawnictwa CeDeWu w Warszawie, w 2021 roku, autorstwa dr. Roberta Majkuta w mojej opinii nie wnosi znacznego wkładu w rozwój dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości w myśl art. 219 ust. 1 pkt. 2 lit. a Ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce;
2. Aktywność naukowa realizowana w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej nie spełnia kryterium istotnej aktywności naukowej w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt. 3 Ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

W związku z powyższym wyrażam negatywną opinię w sprawie poparcia wniosku dr. Roberta Majkuta o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

